

УДК 316.774:027.5(477)

Тамара Проценко,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
головний бібліотекар НІББУ

Формування інформаційної культури користувачів

В умовах впровадження сучасних інформаційних технологій, зростання ролі інформації в освітньому і науковому процесах проблема формування та розвитку інформаційної культури особистості набуває особливого значення. Інформаційна культура — це складне та багатозначне поняття, яке пронизує усі сторони розвитку людини.

Стаття присвячена питанням формування інформаційної культури особистості в сучасному інформаційному суспільстві, визначається роль публічних бібліотек України у формуванні інформаційних потреб та інформаційної культури своїх користувачів.

Ключові слова: інформаційна культура, інформаційне суспільство, інформаційна грамотність, інформаційні потреби, бібліотеки.

Процес інформатизації суспільства наразі активізувався в усьому світі, що потребує значного підвищення інформаційної культури (ІК) людини. Починається вона з розуміння ролі інформації в суспільстві, яка призводить до змін багатьох соціально-економічних, політичних і духовних уявлень, вносить якісно нові риси в життя людини, а наслідком є значне збільшення чисельності працюючих у сфері інформаційної діяльності та послуг.

Сьогодні сукупність інформаційних потоків навколо кожної людини настільки велика, різноманітна і розгалужена, що вимагає від неї не тільки знання законів інформаційного середовища й уміння орієнтуватися в них, а й безпосередньої участі у його формуванні та перетворенні, сприянні інформаційним контактам. ІК особистості органічно пов'язана з особливостями інтелектуального розвитку. Саме тому в багатьох економічно розвинутих країнах більше уваги надається підвищенню освітнього та інтелектуального рівня користувачів.

У контексті відношення людини до інформації, її оцінки, відбору для практичного використання, організації сумісної інформаційної діяльності виникає проблема ІК [3, с. 5].

Історія ІК налічує тисячоліття [7]. Формування сучасного інформаційного суспільства стало результатом кількох інформаційних революцій, що мали місце в історії людства і спричинили кардинальні зміни не тільки в способах обробки, зберігання та передачі інформації, а й у способі виробництва, стилі життя, системі цінностей. Наслідком подібних перетворень стало набуття суспільством нової якості. Перша інформаційна революція, пов'язана з появою писемності, зробила можливою передачу інформації, знань від покоління до покоління через їх фіксацію в знаках. Друга інформаційна революція була викликана винаходом та поширенням книгодрукування в XV ст. і розширила доступ до інформації для широких верств населення завдяки тиражуванню знань (початок "ери Гутенберга"). Створення у 1814 році друкарської машини започаткувало сучасну поліграфію. Третя інформаційна революція (кінець XIX — початок XX ст.) пов'язана з винаходом телеграфу, телефону, радіо, телебачення, що дозволяло оперативну, у великих обсягах транслювати й накопичувати інформацію, передавати образи на великі

відстані. Це створило передумови ефекту "стискання простору". Четверта інформаційна революція (70-ті роки XX ст.) пов'язана з винаходом мікропроцесора й персонального комп'ютера. Апогеєм є створення всесвітньої мережі Інтернет, що зробило можливим глобальний інформаційний обмін.

Деякі дослідники виділяють лише дві інформаційні революції: винахід Гутенберга та створення Інтернету, інші — виникнення писемності та створення Інтернету.

В умовах інформатизації сучасного суспільства особливої актуальності набуває формування ІК особистості, що відкриває широкі перспективи ефективного використання накопичених людством інформаційних ресурсів.

Важливість формування ІК особистості цілком усвідомлена суспільством, про це свідчать різноманітні конференції та збільшена кількість публікацій. Усвідомивши проблему як міждисциплінарну, до дослідження долучилися представники багатьох галузей знань: бібліотекарі, фахівці з інформатики, культурологи, соціологи, філософи.

Проте, об'єднані спільними інтересами, вони розглядають різні явища. Фахівці з інформатики пов'язують її з комп'ютерною грамотністю й умінням працювати в електронних мережах. Соціологи вважають, що проявом ІК є орієнтація людини у швидко мінливих соціальних умовах, здатність адаптуватися до них. Культурологи і філософи підходять до проблеми ширше: ІК бачиться ними як спосіб життєдіяльності людини в інформаційному суспільстві, як складова процесу формування культури людства [8]. Бібліотекарі в поняття "інформаційної культури особистості" звично вкладають читацькі вміння та навички.

Усі ці точки зору справедливі. Складність пов'язана з багатозначністю самого поняття "інформаційна культура". В її структуру входять елементи комунікативної (спілкування), лексичної (мовної, листів і оформлення ділової документації), інтелектуальної (науково-дослідної та розумової праці), інформаційно-правової, світоглядної і моральної культур. Так, існує безліч близьких, але не тотожних за змістом понять: "бібліотечно-бібліографічна культура", "культура читання", "комп'ютерна грамотність".

Бібліотечно-бібліографічна культура — комплекс знань, умінь, навичок читача, що забезпечують ефективне викорис-

тання довідково-бібліографічного апарату та фонду бібліотеки. Вона охоплює знання про структуру бібліотечного фонду, склад бібліотечних каталогів, картотек, бібліографічних посібників, правила користування бібліотеками; вміння знайти там необхідні джерела інформації.

Культура читання — складова частина загальної культури особистості, комплекс навичок роботи з книгою, що включає усвідомлений вибір тематики, систематичність і послідовність читання, вміння застосовувати раціональні прийоми читання, максимально засвоювати і глибоко сприймати прочитане, дбайливо поводитися з творами друку.

Комп'ютерна грамотність — це знання, вміння та навички в галузі інформатики, необхідні кожній людині для ефективного використання у своїй діяльності комп'ютерних технологій.

Крім цього, інформаційна культура як особливий аспект соціального життя виступає предметом, засобом та результатом соціальної активності [2], вона відображає характер та рівень практичної діяльності людей. Це результат діяльності суб'єкта та процес збереження створеного, розповсюдження і споживання об'єктів культури.

Перші спроби визначення поняття "інформаційна культура" були зроблені в середині 80-х років минулого століття, коли почалось формування такого аспекту ІК, як комп'ютерна грамотність. Адаже грамотність є лише першим кроком до оволодіння культурою у будь-якій галузі. "Інформаційна грамотність сьогодні, — зазначала Ю. Шрейдер у 1988 році, — це навички елементарного поводження з персональною ЕОМ, тобто з ЕОМ, яка призначена для масового користувача, який не володіє навичками програмування" [9, с. 123]. У 1998 році у Данії на конференції з питань маркетингу та розвитку бібліотечних послуг американка Елізабет Аркін, колишня голова Послуг бібліотеки Університетської бібліотеки м. Аалборга, вперше вжила такий термін, як "інформаційна компетентність". Його одразу підхопили як найбільш відповідний широкому визначенню освіти користувача, бібліотечної діяльності, зорієнтованому на навчання студентів та педагогічну роль бібліотекаря.

Результати досліджень різних аспектів ІК наведені в працях Міжнародної наукової конференції "Інформаційна культура личности: прошлое, настоящее, будущее" (Росія, 1996) [5]. Тут ІК розглядається як:

— "якісна характеристика перш за все життєдіяльності людини в галузі одержання, передавання, зберігання і використання інформації" [5, с. 7];

— "культура поводження з документами; культура здобування фіксованого знання і культура фіксації інформації; культура документографічного пошуку" [5, с. 53];

— "результат діяльності суб'єкта і процес збереження створеного, виробництва, поширення, використання об'єктів культури" [5, с. 11].

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що ІК — це систематизована сукупність знань, умінь, навичок, спрямованих на задоволення інформаційних потреб, які виникають в ході навчальної, науково-пізнавальної та інших видів діяльності.

До критеріїв інформаційної культури людини належать:

- уміння адекватно формулювати свою потребу в інформації;
- ефективно здійснювати пошук потрібної інформації у всій сукупності інформаційних ресурсів;
- переробляти інформацію та створювати якісно нову;
- провадити індивідуальні інформаційно-пошукові системи;
- адекватно відбирати й оцінювати інформацію;
- здібність до інформаційного спілкування та комп'ютерна грамотність.

Все це має базуватися на усвідомленні ролі інформації у суспільстві, знанні законів інформаційного середовища та розумінні свого місця в ньому, володінні новими інформаційними технологіями.

Рівні реалізації інформаційної культури людини включають:

- когнітивний рівень — знання й уміння;
- емоційно-ціннісний — установки, оцінки, стосунки;
- поведінковий — реальна та потенційна поведінка.

Велике значення у формуванні інформаційної культури надається освіті, яка має формувати нового користувача інформаційного співтовариства, що володіє уміннями й навичками диференціації, виділення значущої інформації, вироблення критеріїв її оцінки, створення та використання інформації.

Інформаційна культура особистості стає дедалі актуальною і для тих, хто навчається, — учнів загальноосвітніх навчальних закладів, студентів вишів, і для тих, хто вчить, — учителів, викладачів і бібліотекарів. Провідна роль у формуванні у користувачів знань, умінь та навичок використання сучасних інформаційних ресурсів належить, перш за все, бібліотекарям, які є фахівцями з питань задоволення інформаційних потреб, організації та управління ресурсами знань, досвіду та інформаційно-бібліотечної підтримки навчально-виховного процесу. Тому дуже важливим сьогодні є питання підвищення ІК самих бібліотекарів.

Останнім часом у суспільстві стверджується погляд на бібліотеку як на значну частину його інформаційного середовища. До величезних інформаційних ресурсів книгозбірень додаються комп'ютери, програмні засоби, машиночитані джерела інформації, а можливість підключення до міжнародних комп'ютерних мереж збагачує їх ще й світовими інформаційними ресурсами. Формування ІК читачів, яка охоплювала б не тільки традиційну бібліотечно-бібліографічну культуру, а й вміння оперувати інформацією з використанням сучасних комп'ютерних засобів, тобто поєднання традиційного бібліографічного інструментарію з комп'ютерними засобами, є однією з головних функцій сучасної бібліотеки. Для її реалізації бібліотеки мають перейти від традиційної пропаганди бібліотечно-бібліографічних знань серед читачів до їх цілеспрямованої інформаційної освіти.

Це проявляється в конкретних навичках із використання технічного обладнання (від телефону до персонального комп'ютера і комп'ютерних систем):

— в умінні використовувати в своїй діяльності комп'ютерну інформаційну технологію, базовою складовою якої є різноманітні програмні продукти;

— в умінні вишукувати інформацію з різних джерел: як із періодичного друку, так і з електронних комунікацій, надавати її в зрозумілому вигляді й вміти ефективно використовувати;

— в оволодінні основами аналітичної переробки інформації;

— в умінні працювати з різноманітною інформацією;

— у розумінні особливостей інформаційних джерел у певній галузі знань.

ІК включає в себе як невід'ємні такі моменти: необхідний і достатній обсяг відомостей, їх оптимальний надлишок, високі естетичні достоїнства, соціальна значущість, пізнавальна, морально-етична цінність та інші.

Задоволення інформаційних потреб користувачів є головною метою функціонування бібліотек. Поняття "інформаційна потреба" (ІП) є одним із найважливіших в умовах інформатизації суспільства, це "сукупність вимог окремих користувачів, груп користувачів і організацій до інформаційної системи стосовно отримання від неї необхідних да-

них" [1, с. 2]. На виникнення ІІ впливають насамперед два чинники: усвідомлення недостатності інформації та бажання цю недостатність компенсувати і наявність мінімальних, а часто й інтуїтивних уявлень про те, яка саме інформація потрібна. Тобто сутнісна особливість ІІ полягає в тому, що вони є потребами в знанні, а задоволені будуть, коли через повідомлення (письмове чи усне), знання автора перетворюються на знання споживача [1, с. 25]. Інформаційні потреби передусім пов'язані з професійною діяльністю користувача і визначаються конкретними цілями та завданнями [4, с. 5].

Досліджуючи ІІ, Р. Магафуров [7] надає розгорнуте визначення цього терміна. На його думку, ІІ — це сукупність вимог користувачів до інформаційної системи щодо оперативного отримання вірогідної інформації.

Одним із магістральних завдань бібліотек є забезпечення ІІ користувачів. Тому під ІІ доцільно, з нашої точки зору, розуміти потреби окремої особи, колективу або системи в знаннях, які спонукають до необхідності отримання інформації. У сучасній теорії інформаційних потреб найбільшого поширення набув діяльний підхід, основою виникнення інформаційних потреб якого є діяльність людини [6, с. 43].

Задоволення ІІ користувачів полягає в якнайповнішому зборі джерел інформації, їх аналітичній обробці, збереженні та своєчасному доведенні до користувача.

З огляду на особливості формування ІІ, їх поділяють на суспільні, колективні й індивідуальні (суб'єктивні) [1, с. 106]. Суспільні потреби не залежать від окремих осіб, а формуються під впливом загальнолюдського розвитку і є основою для вивчення колективних та індивідуальних потреб.

Колективні ІІ — це потреби цільових груп, що виникають у процесі вирішення поставлених завдань. За змістом колективні потреби збігаються з основними напрямками діяльності установ, закладів [1, с. 107]. Їх знання необхідне для формування спеціалізованих фондів на різних носіях і пошукових систем, для розробки інформаційної продукції, призначеної певним групам користувачів.

Водночас ІІ залежать від суб'єктивних факторів, зокрема від психологічних особливостей особи, статі, її освітнього рівня, віку, досвіду попередньої діяльності, мотивації і системи цінностей, навичок інформаційної культури.

В індивідуальних ІІ відображаються суспільні потреби (завдання, які постають перед громадськістю) і колективні потреби (завдання, що стоять перед установою чи організацією). Водночас вони є найбільш динамічними і невизначеними, процес їх виявлення досить складний, але тільки їх урахування дає можливість цілеспрямовано надавати якісні інформаційні послуги [1, с. 107].

ІІ включають такі характеристики інформації: сфера формування, характер інформації, потрібної користувачам, форми подання інформаційних даних (бібліографічний опис, анотація, першоджерело), повнота, обсяг інформації тощо. Також важливо зважати на ознаку профільності інформації для визначення критеріїв її надання та видів джерел [1, с. 109].

Оскільки бібліотека як соціальний інститут зорієнтована на ІІ окремих індивідуумів, соціальних груп, держави і людства загалом, базовими для організації її діяльності слід вважати такі групи цінностей: загальнолюдські, національні, цінності окремих соціальних груп та індивідів. Системи цінностей існують у кожній державі, суспільстві, культурі, професії, особистості. Бібліотека як соціальний інститут, інформаційний, культурний, освітній заклад посідає чільне місце в збереженні ієрархії культурних цінностей, формуванні інтелектуального потенціалу нації та специфічними засобами забезпечує відкритий доступ до них усім громадянам суспільства. Саме цим визначається роль і значення ІІ та діяльність бібліотек у цьому напрямі.

Публічні бібліотеки (ПБ) України проводять постійну роботу щодо формування ІІ та ІК користувачів і всього місцевого населення. З цією метою у бібліотеках відбуваються регулярні екскурсії, де відвідувачів знайомлять із фондами, каталогами і базами даних, технічними засобами й технологічними можливостями, зі співробітниками бібліотеки та їх діяльністю; навчають вести пошук і вибір необхідної інформації; організовують бібліотечні уроки в книгозбірні та в освітніх установах; вчать користуватися довідково-пошуковим апаратом й окремими його елементами, базами даних.

Найважливішою умовою успішної діяльності бібліотеки з обслуговування користувачів є вивчення потреб читачів. Актуальність дослідження визначається тим, що вивчення складу читачів бібліотеки, аналіз їх інформаційних потреб і запитів є важливою умовою підвищення якості обслуговування. Сьогодні великі бібліотеки проводять дослідження з метою впровадження моніторингу змін в основних читацьких параметрах (склад користувачів за соціальними ознаками, стан і тенденції читання й задоволення читацьких потреб та запитів).

Із вивченням читацьких запитів має пов'язуватись і розробка стратегії комплектування новими документами, і вдосконалення методик бібліотечної роботи: комп'ютеризація основних внутрішніх процесів, кооперація, використання інформації в електронному вигляді, наявність електронних версій книг і періодики, електронних інтернет-ресурсів.

Сучасний і майбутній користувач бібліотеки має потребу в оперативній, ефективній роботі інформаційних структур, орієнтованих на виготовлення інформаційно-аналітичних продуктів, виробництво синтезованої, прогнозно-аналітичної інформації.

Найпоширеніший метод — це анкетування, яке дозволяє дізнатись про цілий спектр інтересів читачів, їхню думку про бібліотеку.

Автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів, що здійснюється в бібліотеках України, відкриває значні перспективи зі створення й використання інформаційних ресурсів. Проте успіхи інформатизації неможливі без належного рівня ІК як в межах суспільства в цілому, так і окремої особистості.

Нині кожна галузь має величезні обсяги інформації, яку не в змозі переглянути жоден фахівець навіть протягом життя. Сучасні темпи розвитку науки й техніки вимагають уміння орієнтуватися в інформаційних ресурсах, вибирати з них найсуттєвіше з найменшими витратами сил і часу.

На сьогодні інформаційні ресурси України і світу в нашій країні все ще не використовуються належним чином. Одна з причин — недостатній рівень ІК споживача, складовою знань, вміння пошуку й освоєння інформації, зафіксованої на різних носіях.

Із розвитком інформатизації, комп'ютеризації процесів у різних сферах діяльності постала необхідність розширення і поглиблення бібліотечно-бібліографічних знань фахівцями різного профілю. Певний час вони обмежувались поняттями комп'ютерної грамотності, набуттям елементарних навичок інформаційного пошуку. Зараз цього вже явно недостатньо. Сьогодні на перший план виступає не технічна сторона інформатизації, а гуманітарна. Користувачі в Україні приходять у бібліотеку здебільшого непідготовленими або мають низький рівень інформаційної грамотності (ІГ) загалом і комп'ютерної зокрема.

Навчання ІГ — це не просто пошук інформації, а й оволодіння навичками критичного мислення, вміння точно формулювати запитання, аналізувати отриману інформацію.

Головне завдання традиційної освіти — прищепити ці якості учням, і відповідають за це вчителі.

Тож ПБ відводиться найбільш значуща роль у підтримці цих процесів. Якщо концепцію ІГ розглянути у найповнішому контексті, завдання ПБ — втягнути в навчальний процес школярів, учителів та бібліотекарів. У Данії кілька ПБ ризикнули і розпочали спільні проекти з освітянськими закладами. Результатами такої співпраці стало помітне підвищення інформаційної грамотності та усвідомлення ролі ПБ у навчальному процесі.

Виховання ІК особистості взагалі є суспільною проблемою. Тому при організації цієї роботи обов'язково треба враховувати рівень розвитку науково-інформаційних та бібліотечно-бібліографічних ресурсів міста (району) загалом, а також кожного окремого закладу; наполегливо розвивати координаційні та коопераційні внутрішньовідомчі й міжвідомчі зв'язки.

Процес формування ІК є комплексним і має здійснюватися в бібліотеці у п'яťох взаємопов'язаних напрямках:

- 1) робота з удосконалення комплектування та розкриття бібліотечних фондів;
- 2) систематичне вивчення динаміки інформаційних потреб читачів, особливо пов'язаних з ціннісно-орієнтаційною, пізнавальною, виробничою діяльністю;
- 3) створення комфортних умов для задоволення інформаційних потреб читачів;
- 4) удосконалення роботи з підвищення рівня бібліотечно-бібліографічних та інформаційно-комп'ютерних знань;
- 5) популяризація та реклама інформаційних послуг бібліотеки серед населення.

Таким чином, уся діяльність бібліотеки спрямована на підвищення інформаційної освіти суспільства.

Процес формування ІК читачів потребує диференційованого підходу, добору методик і програм навчання з урахуванням професійної спеціалізації читачів, рівня їх інформаційних потреб та інформаційної підготовки, наявних навичок володіння комп'ютерною технікою. Особливе місце в цій роботі з різними категоріями читачів належить ПБ. По-перше, ці бібліотеки відвідують читачі, різні за віком, рівнем освіти, професійною кваліфікацією та ін. По-друге, діапазон інформаційних потреб, запитів читачів, що звертаються в бібліотеку, необмежений. Тому організацію заходів з інформаційної освіти в бібліотеках доцільно проводити на трьох рівнях:

- 1) традиційне навчання користувачу бібліотекою (орієнтація), що обмежується наданням інформації про фізичне розміщення фондів та обладнання, про наявну систему обслуговування;
- 2) бібліографічне, що передбачає навчання методам пошуку інформації та вивчення бібліографічних джерел;
- 3) навчання читачів користувачу інформацією на новітніх носіях, електронними базами даних із застосуванням комп'ютерної техніки.

Зміст, форми і методи інформаційної освіти читача визначаються не тільки рівнем його культури читання або професійними потребами, а й умовами праці в бібліотеці, нерідко ситуативними методами обслуговування. Форми навчання відрізняються способом передачі інформації, широтою охоплення аудиторії: це виставки, огляди, консультації, бібліографічні уроки, екскурсії, дні бібліографії, путівники, методичні поради та ін. Відомо, що перевагу читачі надають найменш заформалізованим заходам.

Формування ІГ на базі традиційної бібліотечно-бібліографічної культури і комп'ютерних засобів стало одним із головних напрямів сучасної бібліотеки для дітей. У бібліотеках функціонують факультативи "Інформаційна культура

особистості", групові заняття "Інформаційна культура користувачів. Бібліотечно-бібліографічне орієнтування", довгострокова комплексна програма "Інформаційна культура — кредо сучасної освіти та розвитку особистості учня", "Школа лідерів читання і грамотності". У НБУ для дітей з 2000 року успішно втілюється у життя цільова комплексна програма "У світ книги — через комп'ютер". Юні користувачі, починаючи з третього класу, отримують навички роботи з комп'ютером, знайомляться з інформаційними ресурсами та можливостями пошуку інформації в електронному каталозі бібліотеки та Інтернеті. У бібліотеці постійно діють навчальні курси "Основи комп'ютерної грамотності" та "Основи Інтернет-грамотності". Весь наявний арсенал форм і методів роботи дитячої бібліотеки спрямовують на сприяння розвитку навичок читання та мовленнєвої активності, формування читацької самостійності, прищеплення навичок інформаційного пошуку, підтримку в пошуку інформаційних ресурсів.

Автоматизація бібліотечних процесів потребує від бібліотекарів володіння комп'ютерними технологіями, що стає обов'язковою умовою фахової підготовки працівників бібліотечно-інформаційної сфери. Тому виникає проблема адекватного підвищення інформаційної культури бібліотечних фахівців, які сьогодні мають бути не тільки "лоцманами книжкових морів", а й навігаторами комп'ютерних мереж, чия діяльність формує нове інформаційне середовище.

ПБ відводиться важлива роль у формуванні середовища навчання, яке може набувати ознак навчального центру, надавати доступ до навчальних матеріалів тощо. Проте лише фізичний доступ до ресурсів з використанням останніх досягнень інформаційної технології та наявність кваліфікованих спеціалістів — не вихід.

Завдання ПБ полягає у забезпеченні інтелектуального розвитку та активній підтримці набуття знань. Відбувається розширення розуміння "зони інтервенції" (поля пошуку), коли з допомогою бібліотекаря користувач швидше знаходить потрібну інформацію, причому запорукою успіху є постійна взаємодія користувача й бібліотекаря.

Процес формування інформаційної культури, у тому числі за допомогою традиційних інститутів, передбачає, з одного боку, створення суспільством необхідних економічних, матеріально-технічних, нормативно-правових, кадрових та інших умов, тобто вироблення і проведення державою відповідної культурної політики у цьому напрямі. На особистісному ж рівні цілеспрямований процес формування інформаційної культури припускає використання системи психолого-педагогічних засобів за допомогою системи освіти, а також мотивування людини до самоосвіти та застосування отриманих знань у цій галузі.

Публічні бібліотеки під впливом процесу інформатизації суспільства, що проводиться державною політикою в галузі культури, все більше перетворюються на багатофункціональні центри ІК. Відповідно змінюється і професіоналізація бібліотечних фахівців, відбувається активне підвищення рівня ІК різних категорій користувачів інформації, що адекватно відповідає вимогам сучасної цивілізації.

Список використаної літератури

1. Брежнева В. В. Информационное обслуживание: продукты и услуги библиотек и информационных центров / В. В. Брежнева, В. А. Минкина. — СПб.: Профессия, 2004. — 363 с.
2. Вильямс Р. Компьютеры в школе / Р. Вильямс, К. Маклин. — М.: Прогресс, 1988. — 336 с.

3. *Виноградов В. А.* Создание информационной культуры для Европы : доклад на VI конференции ЕКССИД. 23—25 марта 1991 г. Кентербери, Великобритания / В. А. Виноградов, Л. В. Скворцов // Теория и практика общественно-научной информатики. — 1991. — № 2. — С. 5—29.
4. *Дрешер Ю. Н.* Изучение информационных потребностей и информационного поведения специалистов в структуре деятельности по обеспечению комфортной информационной среды / Ю. Н. Дрешер, Ю. А. Атлантова // Научные и технические библиотеки. — 2005. — № 11. — С. 5—14.
5. Информационная культура личности: прошлое, настоящее, будущее : Междунар. науч. конф., Краснодар-Новороссийск, 11—14 сент. 1996 г. : тез. докл. / [науч. ред. И. И. Горлова, Ю. С. Зубов]. — Краснодар : КГАК ; М. : МГУК, 1996. — 490 с.
6. *Кононученко Л.* Становлення та розвиток теорії інформаційних потреб користувачів документно-інформаційних установ / Л. Кононученко // Вісник Книжкової палати. — 2004. — № 7. — С. 42—43.
7. *Магафуров Р. Р.* Формирование информатизированных библиографических знаний у будущих учителей гуманитарных специальностей : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Магафуров Радик Ралифович ; Башкир. гос. пед. ун-т. — Уфа, 2004. — 20 с.
8. *Скворцов Л. В.* Информационная культура и цельное знание избр. тр. / Л. В. Скворцов. — М. : ИНИОН РАН, 2000. — 288 с.
9. *Шрейдер Ю. А.* Проблемы развития иносферы и интеллект специалиста // Интеллектуальная культура специалиста. — Новосибирск, 1988. — С. 110—136.

В условиях внедрения современных информационных технологий, возрастание роли информации в образовательном и научном процессах проблема формирования и развития информационной культуры личности приобретает особое значение. Информационная культура — это сложное и многозначное понятие, которое пронизывает все стороны развития человека.

Статья посвящена вопросам формирования информационной культуры личности в современном информационном обществе, определяется роль публичных библиотек Украины в формировании информационных потребностей и информационной культуры своих пользователей.

In terms of modern information technologies, the increasing role of information in the educational process and scientific problem of the formation and development of personal information culture is essential. Information Culture — is a complex and ambiguous concept that permeates all sides of human development.

This article is devoted to questions of personal information culture in the modern information society, defined the role of public libraries in Ukraine on the formation of information needs and information culture of its users.

Надійшла в редакцію 7 лютого 2014 року